

NĂM 2025

BƯỚC CHUYỂN VỀ CHẤT TRONG NHẬN THỨC VÀ TƯ DUY PHÁT TRIỂN

Phát biểu tại Hội nghị tổng kết công tác năm 2025 và triển khai nhiệm vụ năm 2026, Bộ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ Nguyễn Mạnh Hùng khẳng định năm 2025 là bước chuyển về chất trong nhận thức và tư duy phát triển. Thông qua việc hình thành hệ thống khái niệm mới trong 5 năm qua, khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số đã góp phần định hình hệ quy chiếu phát triển mới cho đất nước trong kỷ nguyên số và tri thức.

Năm 2025 là năm kết thúc một giai đoạn 5 năm. Đất nước bước sang một trang mới để hiện thực hóa khát vọng hùng cường.

Năm 2025 là 40 năm sau Đổi mới, Việt Nam từ một nước nghèo thành nước thu nhập trung bình cao.

Năm 2025 là 80 năm nước Việt Nam mới. Việt Nam giành độc lập, thống nhất đất nước, vượt qua bao vây cấm vận, xây dựng chủ nghĩa xã hội, tạo nên tự hào Việt Nam.

Năm 2025, một năm bằng mấy chục năm về đổi mới thể chế. Sau một năm, thể chế Việt Nam về cơ bản đã hiện đại tương đương các nước tiên tiến.

Năm 2025 là năm xoay trụ phát triển, thay đổi tư duy phát triển, kết thúc logic của mô hình phát triển cũ. Trước đây, chúng ta nghèo, thiếu vốn, thiếu công nghệ nên phải dựa vào vốn, đầu tư công, lao động giá rẻ, mở cửa thu hút FDI và xuất khẩu. Nhưng nay, các yếu tố đó đã bắt đầu chạm trần, nên phải dựa trên năng suất tổng hợp (TFP), hàm lượng công nghệ, khả năng tự chủ và sức bật của doanh nghiệp Việt Nam, tức là dựa trên khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số.

Năm 2025 là năm bộ 3 trụ cột khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số về chung một nhà. Thực ra, đổi mới sáng tạo thì đến 2025 mới được chính thức hóa ở mức luật, chuyển đổi số cũng mới được chính thức hóa mức luật vào tháng 12/2025. Việc bộ 3 này được chính thức hóa ở tầm cao là Nghị quyết 57 của Bộ Chính trị và các luật liên quan, rồi được đưa về một bộ quản lý, và tuyên bố của Đảng ta về phát triển đất nước từ nay sẽ chủ yếu dựa trên khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số, là tầm nhìn chiến lược. Nó thay đổi cả sứ mệnh và vận mệnh của Bộ Khoa học và Công nghệ.

Bộ Thông tin và Truyền thông tên ban đầu đề xuất là Bộ CNTT và Truyền thông, nhưng vì đã có Bộ Khoa học và Công nghệ, sợ chồng chéo nên bỏ đi chữ "công nghệ". Nay 2 chữ công nghệ đã nhập về một nhà, trở thành bộ 3 khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số, động lực trung tâm để đưa Việt Nam trở thành nước phát triển có thu nhập cao, hùng cường thịnh vượng và hạnh phúc.

Một năm nhiều đổi thay như vậy sẽ rất khó chọn gì để nói trong một buổi tổng kết năm.

Từ nay, phát triển đất nước sẽ chủ yếu dựa trên khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số

BỘ TRƯỞNG NGUYỄN MẠNH HÙNG

“

*Thay đổi bao giờ cũng bắt đầu từ nhận thức,
nhận thức thì bắt đầu từ khái niệm.*

BỘ TRƯỞNG NGUYỄN MẠNH HÙNG

Thay đổi bao giờ cũng bắt đầu từ nhận thức, nhận thức thì bắt đầu từ khái niệm. Ngành ta trong 5 năm qua có nhiều khái niệm mới thể hiện sự thay đổi căn bản của ngành. Khái niệm không chỉ là ngôn từ, mà là cách chúng ta nhìn thế giới, xác định vấn đề và lựa chọn cách hành động.

Trong 5 năm qua, Bộ Thông tin và Truyền thông, Bộ Khoa học và Công nghệ – và nay là Bộ hợp nhất – đã hình thành và lan tỏa một hệ thống khái niệm mới, qua đó từng bước làm thay đổi căn bản cách chúng ta tư duy về ngành, về vai trò của Nhà nước, và về con đường phát triển của đất nước trong kỷ nguyên số và tri thức.

Từ “hạ tầng viễn thông” đến “hạ tầng số” – mở rộng không gian phát triển

Nếu trước đây, khi nói đến hạ tầng, chúng ta chủ yếu nghĩ đến hạ tầng vật lý, hạ tầng viễn thông, thì trong 5 năm qua, khái niệm hạ tầng số đã xuất hiện và dần trở thành một trụ cột nhận thức mới.

Hạ tầng số không chỉ là mạng, mà bao gồm hạ tầng dữ liệu, hạ tầng điện toán đám mây, hạ tầng tri thức AI, hạ tầng định danh và tin cậy số.

Sự thay đổi này đã đưa ngành từ vai trò “bảo đảm kết nối” sang vai trò kiến tạo không gian phát triển số cho toàn xã hội và nền kinh tế.

Từ bưu chính truyền thống sang hạ tầng logistics quốc gia trên nền tảng số

Bưu chính không chỉ chuyển phát mà trở thành kết cấu hạ tầng logistics của nền kinh tế số, trở thành mạng lưới thông minh, kết nối vận tải, kho bãi, chuỗi cung ứng, thương mại điện tử, dữ liệu. Đây không chỉ là số hóa hoạt động mà là nâng tầm bưu chính thành hạ tầng chiến lược, bảo đảm dòng chảy vật chất bên cạnh dòng chảy dữ liệu, giảm chi phí và tăng sức cạnh tranh của nền kinh tế.

Từ “ứng dụng CNTT” đến “nền tảng số” – thay đổi cách tạo giá trị

Một khái niệm có ý nghĩa đột phá khác là nền tảng số. Chúng ta không còn chỉ nói đến các hệ thống đơn lẻ, mà nói đến nền tảng dùng chung, kết nối nhiều chủ thể, tạo hiệu ứng lan tỏa và quy mô.

Khái niệm nền tảng số đã làm thay đổi cách các bộ quản lý, cách các doanh nghiệp phát triển sản phẩm và cách xã hội khai thác công nghệ: Từ “mỗi nơi một hệ thống” sang chia sẻ – kết nối – tái sử dụng – mở rộng.

Từ “nghiên cứu khoa học” sang “đổi mới sáng tạo” – thay đổi logic phát triển

Trong lĩnh vực khoa học và công nghệ, khái niệm đổi mới sáng tạo đã đánh dấu một bước chuyển quan trọng về tư duy.

Nếu trước đây, khoa học chủ yếu được nhìn nhận qua đề tài, công bố, kết quả nghiên cứu, thì đổi mới sáng tạo đặt trọng tâm vào khả năng tạo ra giá trị mới, giải quyết vấn đề thực tiễn và đóng góp cho tăng trưởng.

Đây là sự chuyển dịch từ tư duy “làm khoa học để có tri thức” sang làm khoa học để phát triển đất nước, gắn chặt hơn giữa nghiên cứu, công nghệ, thị trường và chính sách.

Đổi mới sáng tạo là để nối cái trên Trời với cái dưới Đất.

Từ quản lý đề tài sang tạo giá trị thúc đẩy tăng trưởng

Khoa học công nghệ không chỉ để có kết quả nghiên cứu mà phải trở thành động lực tăng năng suất, năng lực cạnh tranh và tự chủ công nghệ. Các khái niệm mới là hạ tầng tri thức quốc gia, hệ sinh thái đổi mới sáng tạo quốc gia, chuỗi giá trị tri thức-công nghệ-thị trường, chủ quyền công nghệ, tự chủ công nghệ, công nghệ chiến lược, sản phẩm công nghệ chiến lược, công nghệ lõi, đặt hàng, khoán chỉ, mua kết quả, cơ chế quỹ, rủi ro và độ trễ trong nghiên cứu, sandbox công nghệ.

“

Chuyển đổi số không phải số hóa cái đang có, mà là tạo ra cái mới trên nền tảng số.

BỘ TRƯỞNG NGUYỄN MẠNH HÙNG

Từ “tin học hóa” sang “chuyển đổi số” – thay đổi mô hình vận hành

Khái niệm chuyển đổi số đã làm thay đổi cách chúng ta nhìn nhận việc ứng dụng công nghệ.

Chuyển đổi số không còn là đưa máy tính vào quy trình cũ, mà là tái thiết kế mô hình hoạt động, phương thức quản lý và cung cấp dịch vụ. Đây là sự chuyển từ “số hóa cái đang có” sang tạo ra cái mới trên nền tảng số.

Từ “chính phủ điện tử” sang “chính phủ số” – thay đổi vai trò của Nhà nước

Sự xuất hiện của khái niệm chính phủ số phản ánh một bước tiến sâu hơn trong nhận thức về quản trị nhà nước.

Chính phủ số không chỉ là số hóa thủ tục, mà là Nhà nước vận hành dựa trên dữ liệu, ra quyết định dựa trên bằng chứng, và phục vụ người dân một cách chủ động, cá thể hóa.

Điều này cũng đặt ra yêu cầu mới đối với Bộ: Từ cơ quan quản lý kỹ thuật, trở thành cơ quan kiến tạo thể chế và năng lực số quốc gia.

Từ “công nghiệp CNTT” sang “kinh tế số” – mở rộng vai trò của ngành

Khái niệm kinh tế số đã giúp chúng ta nhìn lại vị trí của ngành công nghiệp CNTT và truyền thông (ICT) trong bức tranh phát triển quốc gia.

Ngành ICT không còn chỉ là một ngành kinh tế độc lập, mà trở thành hạ tầng và động lực cho mọi ngành, mọi lĩnh vực, từ sản xuất, dịch vụ đến quản lý xã hội và đời sống người dân.

Từ quản lý tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng, sở hữu trí tuệ và năng lượng nguyên tử sang kiến tạo phát triển

Sự chuyển dịch từ tiêu chuẩn, đo lường và chất lượng sang hạ tầng chất lượng quốc gia đánh dấu bước đổi mới tư duy quản lý, từ kiểm soát sang kiến tạo phát triển. Tiêu chuẩn để dẫn dắt phát triển, quy chuẩn để bảo vệ các ngưỡng an toàn tối thiểu.

Đổi mới sở hữu trí tuệ là chuyển từ bảo vệ quyền sang kiến tạo động lực và thị trường cho đổi mới sáng tạo, trở thành hạ tầng lưu thông tri thức.

Năng lượng nguyên tử đang được tiếp cận như một nền tảng công nghệ lõi và hạ tầng nghiên cứu quốc gia, gắn chặt với đổi mới sáng tạo và phát triển dài hạn, không còn là ngành năng lượng đặc thù, không chỉ là nhà máy điện quy mô lớn, mà là công nghệ mô-đun, tạo thành chuỗi giá trị công nghệ hạt nhân, trở thành hệ sinh thái công nghệ hạt nhân.

5 năm qua là quá trình hình thành một hệ quy chiếu phát triển mới cho Bộ và cho ngành, thông qua những khái niệm mới, cách tiếp cận mới và vai trò mới. Từ khái niệm mới đến mô hình phát triển mới.

Năm 2025, năm tổng kết giai đoạn này, không chỉ là mốc thời gian, mà là bước chuyển về chất trong nhận thức và tư duy phát triển.

Từ nay, nhiệm vụ của chúng ta không chỉ là nói đúng khái niệm, mà là biến các khái niệm đó thành năng lực thực tế, kết quả cụ thể và giá trị đo được cho đất nước.